

**Aanvullende beoordeling
Bacheloropleiding Archeologie en
Prehistorie**

**Faculteit Geesteswetenschappen
Universiteit van Amsterdam**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0543

© 2015 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie van de Universiteit van Amsterdam	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Redenen en context	5
Samenstelling van het panel.....	6
Werkwijze van het panel	6
Samenvattend oordeel van het panel.....	8
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	9
Bijlagen.....	13
Bijlage 1: Curricula Vitae van de panelleden	15
Bijlage 2: Bestudeerde eindwerken en documenten.....	17
Bijlage 3: Herstelplan bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie	

Dit rapport is vastgesteld op 15 december 2015.

Rapport over de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie van de Universiteit van Amsterdam

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleiding

Bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie

Naam van de opleiding:	Archeologie en Prehistorie
CROHO-nummer:	56825
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	29-06-2016

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleiding zijn niet opgenomen in dit rapport, deze gegevens zijn te vinden in het rapport over de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie en de masteropleiding Archeologie van de Universiteit van Amsterdam van 25-10-2013.

Redenen en context

De bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie van de Universiteit van Amsterdam is in 2013 beoordeeld door een visitatiepanel dat de opleidingen Archeologie aan vier universiteiten beoordeelde. In het beoordelingsrapport werd de opleiding voldoende beoordeeld op standaarden 1 en 2 van het op dat moment geldende kader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 22 november 2011). Het panel beoordeelde standaard 3 'Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties' als onvoldoende. Het panel had vastgesteld dat er nog geen sprake was van structurele kwaliteitscontrole van de toetsing en zij vond dat de bachelorscripties structureel te hoog beoordeeld waren. Er waren verschillende scripties die in het grensgebied tussen onvoldoende en voldoende kwamen. In één geval had de scriptie volgens de commissie geen voldoende mogen krijgen. Het panel benadrukte in dat kader het belang van de examencommissie en van goede beoordelingsformulieren.

Het oordeel van het panel is overgenomen door de NVAO, waarna de opleiding een herstelplan heeft opgesteld en ingediend met een positief advies van de visitatiecommissie. De NVAO heeft op basis van het herstelplan en het positieve oordeel daarover een herstelperiode toegekend en besloten de geldigheidsduur van de accreditatie van de opleiding te verlengen tot 29 juni 2016.

In het herstelplan wordt een overzicht gegeven van de maatregelen die voortvloeien uit het facultaire toetsbeleid dat in 2012-2013 in gang gezet is. Dit betreft onder meer het invoeren van beoordelingsformulieren en de toepassing van het vierogenprincipe. Daarnaast is naar aanleiding van adviezen van het visitatiepanel de structurering en de begeleiding bij de bachelorscriptie verstevigd.

Samenstelling van het panel

Het panel dat de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie van de Universiteit van Amsterdam beoordeelde bestond uit:

- Prof.dr. F.M.R. (Frank) Vermeulen (vz), hoogleraar Romeinse Archeologie en Methodologie voor de Archeologie aan de Universiteit Gent;
- Dr. R.C.G.M. (Roel) Lauwerier, senior onderzoeker bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- Prof.dr. R.F. (Roald) Docter, docent Griekse Archeologie aan de Universiteit Gent.

Het panel werd ondersteund door dr. B.M. (Barbara) van Balen, die optrad als secretaris.

De curricula vitae van de panelleden zijn opgenomen in Bijlage 1.

Werkwijze van het panel

Voorbereiding

Het panel heeft een passende werkwijze gezocht voor de herstelbeoordeling van de opleiding, gelet op de aard en de omvang van de geconstateerde problematiek. Het panel heeft, met instemming van de opleiding, gekozen voor een beoordeling op afstand op basis van aangeleverde documenten. Op 15 september 2015 stuurde de opleiding een lijst met de achttien afgestudeerden in de periode 2014-2015. In overleg met de voorzitter van het panel en de opleiding is door de secretaris een selectie van negen scripties uit de lijst opgevraagd. Op 15 september 2015 stuurde de opleiding eveneens haar stand-van-zakennotitie met bijlagen. De scripties met bijbehorende beoordelingsformulieren zijn op 24 september 2015 ter beschikking gesteld.

Ter voorbereiding op het intern beraad bestudeerden de panelleden het door de opleiding opgestelde verslag. Het panel bestudeerde ook het Accreditatiebesluit van de NVAO over de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie, d.d. 30 juni 2014. Elk van de panelleden bestudeerde een deel van de geselecteerde afstudeerscripties (zie bijlage 2). Ieder panellid mailde voorafgaand aan het intern beraad zijn eerste indrukken aan het panel en de secretaris.

Intern beraad en rapportage

Op 23 november 2015 heeft het panel een gezamenlijk overleg gevoerd om de bevindingen op basis van het materiaal te bespreken en de oordelen vast te leggen. Tijdens het intern beraad heeft het panel ook vastgesteld dat het over genoeg informatie beschikte om tot een oordeel te komen. Op basis van de bevindingen van het panel heeft de secretaris een conceptrapport opgesteld. Na vaststelling van het conceptrapport door de panelleden is het rapport aan de opleiding voorgelegd om het te toetsen op feitelijke onjuistheden. Het panel heeft het commentaar van de opleiding besproken en vervolgens het definitieve rapport vastgesteld.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 19 december 2014) heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

Samenvattend oordeel van het panel

Dit rapport heeft betrekking op de beoordeling van het herstel van de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie van de Universiteit van Amsterdam. Naar aanleiding van het initiële beoordelingsrapport uit 2013 heeft de opleiding een herstelperiode toegewezen gekregen waarin ze standaard 3 van het van toepassing zijnde beperkte beoordelingskader aan de hand van een door de NVAO goedgekeurd herstelplan diende te verbeteren. Het panel handhaaft het voldoende oordeel van de initiële visitatie op standaarden 1 en 2.

De opleiding heeft gedurende de herstelperiode de nodige maatregelen getroffen om de kwaliteitsborging van de toetsing te verbeteren. Er is een tweede beoordelaar voor de bachelorscripties ingevoerd, er zijn beoordelingsformulieren gekomen met verschillende beoordelingscriteria, er wordt regelmatig in het docentenoverleg gesproken over de normering van de beoordeling van de bachelorscripties en er is een gestructureerde leerlijn academische vaardigheden in het bachelorprogramma opgenomen. Naar het oordeel van het panel beschikt de opleiding over een adequaat systeem van toetsing en worden er voldoende maatregelen genomen om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

Het panel heeft uit de bachelorscripties die het in het kader van deze herstelbeoordeling heeft gelezen, geconcludeerd dat ze van voldoende academisch niveau zijn. Het panel concludeert dat de eindwerken voldoen aan de eisen die het kader eraan stelt.

Het panel beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie:

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties voldoende

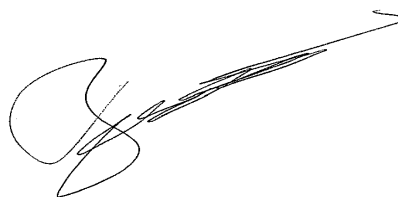
Algemeen eindoordeel voldoende

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 15-12-2015

prof. dr. F. M.R. (Frank) Vermeulen

dr. B.M. (Barbara) van Balen

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In het beoordelingsrapport van 2013 constateerde het panel dat de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties van de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie van de Universiteit van Amsterdam niet voldeden aan de kwaliteitseisen die standaard 3 van het NVAO kader voor beperkte opleidingsbeoordeling daaraan stelt. In het algemeen was het panel destijds van oordeel dat de beoordeling van de eindwerken te hoog was. In de range van cijfers die aan de scripties waren toegekend kwam geen 6 voor, de meeste scripties waren beoordeeld met een 7, 8 of 9, een enkele scriptie met een 6,5. Het panel oordeelde dat één van de beoordeelde scripties onvoldoende was en dat enkele andere zich op de grens van voldoende en onvoldoende bevonden.

Daarnaast was het panel kritisch over de vorderingen die de opleiding had gemaakt op het gebied van de kwaliteitsborging van de toetsing. Hoewel er belangrijke stappen waren gezet, constateerde het panel dat er nog geen sprake was van structurele kwaliteitscontrole van de toetsing.

Het door de opleiding opgestelde herstelplan gaf er naar het oordeel van het panel 2013 voldoende blijk van dat de universiteit de gesignaleerde problemen serieus had genomen en de aanbevelingen ter harte had genomen. De opleiding heeft in een zelfevaluatie-rapport van september 2015 haar eigen evaluatie weergegeven van de uitvoering van de maatregelen die in het herstelplan waren opgenomen, alsmede enkele andere relevante aspecten die voor de beoordeling op standaard 3 van belang zijn.

Het panel dat de herstelbeoordeling uitvoerde, heeft het zelfevaluatie-rapport bestudeerd inclusief alle bijlagen die door de opleiding verstrekt zijn. Voorbeelden daarvan zijn de notitie Werkgroep Onderwijsvernieuwing ACASA, het scriptiereglement 2014-2015, de beoordelingsformulieren en een handleiding bij de cursus Inleiding Archeologie, waarvan wetenschappelijk schrijven en onderzoeksvaardigheden deel uitmaken. Het panel bestudeerde tevens een selectie van negen recente afstudeerscripties.

Het panel heeft grote waardering voor de wijze waarop de opleiding de aanbevelingen en opmerkingen van het visitatiepanel 2013 heeft opgepakt. De opleiding geeft volgens het panel in de notitie Werkgroep Onderwijsvernieuwing ACASA een goede analyse en een heldere omschrijving van de uitgangspunten en ideeën voor onderwijsvernieuwing. In de herstelperiode is een reeks van maatregelen uitgevoerd, gericht op de kwaliteitsborging van toetsing. In de zelfevaluatie wordt beschreven dat er een doorlopende leerlijn academische vaardigheden in het programma is opgenomen. Studenten worden getraind in onderzoeksvaardigheden vanaf blok 1 in het eerste jaar, de lijn mondt uiteindelijk uit in de scriptie in jaar 3. Het schrijven van de scriptie start met deelname aan een scriptiewerkgroep met een aantal verplichte bijeenkomsten. Het panel is zeer positief over deze

scriptiewerkgroep, die een belangrijke rol heeft in de structurering en begeleiding van de bachelorscriptie. De handleiding bij de cursus Inleiding Archeologie laat zien dat de opleiding de studenten gestructureerd voorbereidt op het doen van onderzoek.

Er is een tweede beoordelaar ingevoerd bij alle bachelorscripties. De tweede beoordelaar beoordeelt een geanonimiseerde scriptie. Hoewel het panel zich afvraagt hoe anoniem een scriptieschrijver in een kleine opleiding kan blijven, is zij toch zeer positief over deze maatregel die de objectiviteit van het oordeel bevordert.

In het herstelplan wordt veel belang gehecht aan de deskundigheidsbevordering van de staf. De beoordeling van scripties, zo wordt beschreven in het zelfevaluatie-rapport, maakt regelmatig deel uit van de besprekingen in het maandelijks docentenoverleg. Het panel constateert met instemming dat er structureel aan aanpassing van de beoordelingscriteria en normvinding wordt gewerkt.

Het panel heeft de helft van de afstudeerscripties die in de herstelperiode tot stand zijn gekomen beoordeeld, dit zijn er negen. Bij de beoordeling van de afstudeerscripties heeft het panel zowel de beoordelingscriteria van QANU gehanteerd, als die van de opleiding zelf. De cijfers die de panelleden aan de scripties zouden toekennen wijken niet meer dan 0.5 punt af van de door de opleiding toegekende cijfers. Alle bestudeerde scripties werden door de panelleden als voldoende beoordeeld. De studenten zijn naar het oordeel van het panel terecht afgestudeerd. De panelleden hebben uiteraard de presentatie door de student niet in het eindcijfer kunnen meewegen. Het panel vindt het zeer positief dat de argumentatie voor de becijfering op de beoordelingsformulieren doorgaans zeer uitgebreid was. Het neemt aan dat de studenten deze argumentatie te zien krijgen en daarmee hun voordeel kunnen doen.

Overwegingen

Het panel neemt het oordeel van het visitatiepanel 2013 over het toetsysteem over. Dit panel constateerde dat een goed functionerend toetsbeleid zorgt voor heldere en duidelijke toetsing en voor borging van de kwaliteit van de toetsing. De kans op problemen met toetsing wordt daardoor gereduceerd. Mochten er toch problemen zijn, bijvoorbeeld in de beoordeling van scripties, dan is voor de examencommissie een belangrijke rol weggelegd.

Naar het oordeel van het panel heeft de opleiding door de invoering van een tweede beoordelaar bij alle bachelorscripties, de invoering van een beoordelingsformulier, de aanpassing van de scriptiewerkgroep en de brede discussie over een jaarlijkse evaluatie van bachelorscripties in het docentenoverleg, de kwaliteit van de afstudeerscripties in voldoende mate geborgd. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De door het panel bestudeerde scripties laten zien dat de beoogde eindkwalificaties door de studenten zijn behaald. De bachelorscripties laten een voldoende academisch niveau zien.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

Het panel oordeelt dat de maatregelen die door de opleiding zijn genomen er voor hebben gezorgd dat het systeem van toetsing van de bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie

van de Universiteit van Amsterdam in orde is en dat is aangetoond dat de studenten de beoogde eindkwalificaties behalen. De opleiding voldoet aan de eisen voor accreditatie.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie* als ‘voldoende’.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula vitae van de panelleden

Prof. dr. F.M.R. (Frank) Vermeulen behaalde een PhD in de archeologie aan de Universiteit Gent met een proefschrift over de romanisering van Zandig-Vlaanderen (1988). Na zijn jaren als wetenschappelijk medewerker aan de Universiteit Gent (1981-1989) werd hij Directeur Onderzoek bij het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek in België (1989-1999) en parttime docent voor de Vakgroep Archeologie van de Universiteit Gent (1989). Sinds 1998 is hij hoogleraar in de Romeinse Archeologie en Archeologische Methodologie aan deze universiteit. Van 2008-2011 was hij ook parttime research professor aan de Universiteit van Évora (Portugal). In zijn onderzoek domineren twee grote thema's: de archeologie van mediterrane landschappen en de Romeinse landelijke en stedelijke nederzettingsgeschiedenis. Hij heeft een bijzondere belangstelling voor de ontwikkeling en het gebruik van niet-destructieve onderzoekstechnieken, geo-archeologisch onderzoek en IT-toepassingen. Hij leidt sinds 2000 veldwerkprojecten in Italië, Frankrijk en Portugal en is de afgelopen jaren erg actief inzake de coördinatie van Europese projecten en de evaluatie van academisch onderzoek en onderwijs in Europa.

Dr. R.C.G.M. (Roel) Lauwerier werkt als senior archeozoöloog en programmamanager bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Tijdens en na zijn studie biologie (Nijmegen en Groningen) was hij enige tijd docent Biologie en docent Toegepaste Informatiekunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na het afronden van zijn PhD over Romeinse archeozoölogie in 1988 publiceerde hij over diverse archeozoölogische onderwerpen van Paleolithicum tot Nieuwe Tijd. Daarnaast publiceerde hij onder meer over algemene monumentenzorgonderwerpen als degradatie, beschikbaarheid van gegevens, de waardering van sites, de kwaliteit van onderzoek en over kennis en kennislacunes. Hij was o.a. projectleider van de eerste Archeologiebalans (2002), direct betrokken bij de evaluatie van de archeologiewetgeving (2012) en leidt nu het programma Kenniskaart Archeologie waarbinnen o.a. syntheses geschreven worden, een nieuwe nationale onderzoeksagenda wordt opgesteld en kaartmateriaal en andere tools worden gemaakt voor het vervaardigen van kaarten met verwachtingen, verstoringen en bekende cultuurhistorische waarden.

Dr. R (Roald) Docter studeerde Kunstgeschiedenis en Archeologie aan de Universiteit van Amsterdam en sloot daar in 1997 zijn studie af met een proefschrift over amforen in twee Phoenicische nederzettingen, Carthago en Toscanos (Zuid-Spanje). Hij was assistent aan de Universiteit Hamburg, projectmedewerker aan het Allard Pierson Museum en de Leerstoelgroep Amsterdams Archeologisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam en postdoctoraal fellow van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Sinds 2001 doceert hij Griekse archeologie aan de Universiteit Gent. Meestal in samenwerking met lokale archeologen leidt hij veldwerk in Carthago (Tunesië), Thorikos (Griekenland), Apollonia Pontica (Bulgarije) en op Malta.

Hij publiceerde 4 boeken en 7 boeken als (co-)editor, 65 artikelen in wetenschappelijke tijdschriften en 81 bijdragen aan wetenschappelijke boeken. Hij is redacteur van het peer-reviewed tijdschrift Carthage Studies en van de Thorikos Reports and Studies series. Daarnaast houdt hij regelmatig academische lezingen en presentation op congressen en colloquia in België en daarbuiten en (co-)organiseerde 11 congressen, symposia en workshops. Hij is regelmatig peer reviewer voor boeken en artikelen, reviewer voor onderzoeksubsidieaanvragen (EURIAS, NWO). Hij participeerde tweemaal in een NWO-commissie voor VIDI-grants (2013-2014), en was lid van de onderzoeksraad van de Universiteit Gent.

Bijlage 2: Bestudeerde eindwerkstukken en documenten

Eindwerkstukken:

10323678	10176128	10283463
10266860	10004559	10061703
10262997	10167633	10452044

Bestudeerde documenten:

- Rodie Risselada & Heleen van Londen
Zelfevaluatie rapport maatregelen i.v.m. BA-opleiding Archeologie en prehistorie
Universiteit van Amsterdam, september 2015;
- Notitie Werkgroep Onderwijsvernieuwing ACASA;
- Scriptiereglement Archeologie & Prehistorie 2014-2015;
- Beoordelingsformulieren scriptie, eerste beoordelaar en twee beoordelaar;
- Overzichten scriptieonderwerpen, cijfers en begeleiders;
- Beoordelingsformulier essay, alsmede enkele voorbeelden van ingevulde
beoordelingsformulieren;
- Beoordelingsformulier mondelinge presentatie;
- Beoordelingsformulier veldwerk;
- Voorbeeld van feedback op een concept scriptie;
- Handout Inleiding Archeologie, waarin toelichting wetenschappelijke schrijven en
onderzoeksvaardigheden.

Bijlage 3: Herstelplan bacheloropleiding Archeologie en Prehistorie

Herstelplan BA Archeologie en prehistorie

Rapportage t.b.v. Visitatiecommissie Geesteswetenschappen

Betreft: Faculteit der Geesteswetenschappen, UvA
 Departement Geschiedenis, Archeologie en Regiostudies
 Opleiding: BA Archeologie en prehistorie

1. Inleiding

Na de visitatie van de opleidingen Archeologie van de Faculteit der Geesteswetenschappen (dd. 21-22 mei 2013) heeft de commissie in een eerste reactie de opleiding BA Archeologie en Prehistorie geen voldoende gegeven voor Standaard 3. Deze conclusie is bevestigd in de uiteindelijke rapportage van de commissie, dd. 25 oktober 2013. Dit was met name gebaseerd op de naar het oordeel van de commissie structureel te hoge beoordeling van de bachelorscripties, waaronder één geval van een scriptie die geen voldoende had mogen krijgen. Daarnaast werd gewezen op een gebrek aan structurele kwaliteitscontrole van de toetsing. In het voorliggende herstelplan wordt allereerst een nadere probleemanalyse gemaakt. Vervolgens wordt geschetst welke maatregelen ter verbetering reeds zijn genomen voor aanvang van en in de loop van het studiejaar 2013/14 en komen de aandachtspunten aan de orde waarop nadere actie geboden wordt geacht. Tot slot worden de genomen en voorgestelde maatregelen in schema samengevat.

2. Probleemanalyse

In haar rapportage stelt de commissie bij de BA Archeologie en prehistorie met name het volgende probleem aan de orde: de bachelorscripties zijn structureel te hoog gewaardeerd, waarbij verschillende scripties die met een voldoende zijn beoordeeld in het grensgebied tussen onvoldoende en voldoende thuishoren en één scriptie met een voldoende beoordeeld is die naar mening van de commissie een onvoldoende had moeten krijgen. Inhoudelijk vindt de commissie veel scripties te beschrijvend van aard, waardoor er ook te weinig interactie tussen beschrijving en interpretatie is. De commissie wijst verder op het belang van de examencommissie en van goede beoordelingsformulieren, die beoordelingen inzichtelijk en consistent kunnen maken. Daarnaast wijst de commissie erop dat er meer in het algemeen nog geen sprake is van structurele kwaliteitscontrole van de toetsing. In de onderzochte situatie, zo constateert de commissie, kan de opleiding onvoldoende aantonen dat de studenten de beoogde eindkwalificatie halen. De commissie spreekt wel het vertrouwen uit dat de stappen die op het moment van de visitatie al genomen zijn in de begeleiding en beoordeling van de scripties het op korte termijn mogelijk zouden moeten maken dat de opleiding een voldoende behaalt in standaard 3.

3. Reeds genomen maatregelen

Als gevolg van het nieuwe facultaire toetsbeleid heeft de opleiding al met ingang van het studiejaar 2012-2013, dat nog aan de gang was ten tijde van de visitatie, de volgende maatregelen genomen

- Alle bachelorscripties worden beoordeeld door *twee* docenten die beiden hun oordelen expliciet maken door gebruikmaking van een beoordelingsformulier waarin diverse aspecten met betrekking tot de eindtermen aan de orde komen (zie bijlage 1). Deze

formulieren worden onafhankelijk van elkaar ingevuld, en pas daarna door beide begeleiders bekeken om tot een gezamenlijk eindoordeel te komen. Indien het verschil tussen de twee oordelen 1.5 punt of hoger bedraagt, of de grens tussen voldoende of onvoldoende overschrijdt, wordt een derde docent, zo mogelijk de BA-coördinator of het hoofd van de opleiding, geconsulteerd. Dit alles heeft als bijkomend voordeel dat er kennisuitwisseling plaatsvindt en debat ontstaat tussen docenten over de beoordelingscriteria.

- In het maandelijks docentenoverleg, waar in principe alle docenten aan deelnemen, is een aantal keren over het niveau en de inhoudelijke kwaliteiten van de scripties, de relatie van de doelstellingen van de scriptie en de eindtermen en de wijze van begeleiding en becijfering gesproken. Ook het concept van het beoordelingsformulier (en daarmee ook de parameters die beoordeeld worden en de doelen van het formulier) is besproken. In dit proces zijn de conclusies van de visitatiecommissie (ook die over het theoretisch en interpretatief gehalte van de scripties) en oplossingen voor gesignaleerde problemen expliciet aan de orde gekomen. Uiteraard is er daarbij ook gereflecteerd op het onderwijs voorafgaand aan de scriptie, dat immers de relevante vaardigheden en de benodigde onderzoekende, reflectieve benadering moet aanleren.

Met ingang van het studiejaar 2013-2014 zijn daarnaast, mede op basis van het overleg in het docentenoverleg, adviezen uit de opleidingscommissie, en in overleg met de examencommissie, de inhoud en het tijdschema van de (verplichte) scriptiewerkgroep die het schrijfproces begeleidt aangepast (zie Bijlage 2). Dit houdt onder meer het volgende in:

- De scriptiewerkgroep, formeel in blok 5-6, wordt voorafgegaan door een aantal verplichte bijeenkomsten in blok 3 en 4, waarin de studenten aan het werk worden gezet en hun eerste feedback krijgen.
- Studenten blijven vrij hun eigen onderwerp en begeleider te kiezen, maar krijgen meer informatie over mogelijke onderwerpen en begeleiders, waarbij ook nadrukkelijk aandacht wordt gegeven aan de inhoudelijke kwaliteiten die verwacht worden. Binnen de scriptiewerkgroep wordt actiever gestuurd op intervisie tussen studenten met verwante onderwerpen.
- De studiehandleiding van scriptie en scriptiewerkgroep is uitgebreid, onder andere met uitgebreidere richtlijnen, een gedetailleerder (en strakker) tijdschema, en een voorbeeld van het beoordelingsformulier.
- Deadlines van de eerste versie en de definitieve versie zijn explicieter gemaakt, en er wordt (ook in de werkgroep) duidelijker omschreven wat er op beide momenten moet worden ingeleverd. Er is ook een formele herkansingsprocedure ingesteld, met een duidelijke procedure en deadline.

Voor wat betreft de structurele kwaliteitscontrole van de toetsing in het algemeen moet opgemerkt worden dat dit onderwerp een belangrijk onderdeel is van het in 2012-2013 deels ingevoerde en inmiddels volledig geïmplementeerde facultaire toetsbeleid (zie ook bijlage 3). Verschillende vormen van intervisie binnen het docententeam en (steekproefsgewijze) controle van toetsen door de examencommissie zijn opgenomen in dit reglement. Daarbij zijn diverse checklists geformuleerd, zowel voor het maken van toetsen als voor het (al dan niet via intervisie) beoordelen ervan (zie bijlage 4). Deze documenten zullen door de opleiding gebruikt worden bij het verder afstemmen van toetsing en de inhoud van het curriculum. Het onderwerp toetsing wordt ook regelmatig geagendeerd in het docentenoverleg.

4. Verdere stappen

- In het voorjaar van 2014 zal nogmaals een docentenoverleg aan de inhoud en het niveau van de scripties in relatie tot de eindtermen en de becijfering worden gewijd.
- Jaarlijks zal de opleiding op basis van de gegevens uit de beoordelingsformulieren de bachelorscripties per cohort in een docentenvergadering evalueren zodat de opleiding, en waar nodig individuele docenten, de werkwijze kunnen aanpassen.
- Het model van de scriptiewerkgroep voor de cursus 2013-2014 staat vast, maar de opleiding beraadt zich op verschillende andere modellen op basis van discussie hierover in de faculteit en een analyse van *best-practices* binnen en buiten de Universiteit van Amsterdam.
- De examencommissie beoordeelt per 2013-2014 de beoordeling van de scripties steekproefsgewijs. Middels terugkoppeling naar de opleiding/docenten ontstaat zo een systeem dat de toetskwaliteit waarborgt en condities voor verdergaande consensus m.b.t. de normering schept.

Tenslotte wordt er momenteel in samenwerking met de collega's van de VU hard gewerkt aan de voorbereidingen van een nieuw BA-programma Archeologie, in de bredere context van het Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology (ACASA), waarin ook de Klassieke Talen, Oudheidkunde en (ten dele) Religiestudies en Oude Geschiedenis participeren. Dit programma moet van start gaan in zomer 2016. Nadenken over de eindtermen, doelstellingen en inhoud van een nieuw programma is natuurlijk ook een vorm van intervisie en reflectie op het huidige programma, en heeft inmiddels al geleid tot enkele kleine aanpassingen aan lopende modules.

5. Samenvatting

De bovenstaande maatregelen kunnen als volgt in schema worden gezet:

Actie	Verantwoordelijk	Tijdpad
Tweede beoordelaar bij alle BA scripties, inclusief regels bij verschillende beoordelingen	Examencommissie GARS, stafleden Archeologie	Vanaf 2012-2013
Beoordelingsformulier met meerdere beoordelingscriteria	Examencommissie GARS, stafleden Archeologie, in overleg met Opleidingscommissie	Vanaf 2012-2013
Aanpassing scriptiewerkgroep, inclusief tijdschema voorbereiding en schrijfproces, en aandacht voor inhoud in relatie tot eindtermen.	Stafleden Archeologie, in overleg met Opleidingscommissie en Examencommissie GARS	Vanaf 2013-2014
Brede discussie m.b.t. BA scriptie	Stafleden Archeologie, Opleidingscommissie	Zomer 2013-Voorjaar 2014
Jaarlijkse evaluatie BA scripties	Stafleden Archeologie, deels Examencommissie GARS	Vanaf zomer 2014
Implementatie facultair toetsbeleid met diverse vormen van intervisie en controle	Examencommissie GARS, stafleden Archeologie	Vanaf begin 2013
Vorbereiding op nieuw programma (ingaaude 2016)	Stafleden Archeologie, in overleg met Opleidingscommissie	Vanaf eind 2013

